(Nro. 288.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 143. 17. Grudnia 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Gdy o tem wątpić niemożna: iż iest w naturze człowieka, takie przedsiębrać dzieła, któreby pamięć o iego życiu, pismach, posługach dla Kraiu lub współziomków poźnym podały wiekom, Administracyia zawiaduiąca dochodami dla biblioteki publiczney imienia Ossolinskich w Lwowie założoney przeznaczonemi z nayżywszem ukontentowaniem i uczuciem nieograniczoney wdzięczności odebrała od niżey wyrażonych osob, następuiące ofiary któremi przykładaiąc się do chlubnego zamiaru założyciela teyże biblioteki, dowiodły, jak daleko cenić umieią zostawiony przez niego dla dobra publicznego upominek. Mianowicie JW. Kordula z Hr. Komorowskich Hr. Potocka Dama Pałacowa Nayiaśnieyszey Cesarzowy Jeymości, i oraz Dama orderu krzyża gwiaździstego, ofiarowała wspomnioney Bibliotece kosztowne dzieło w pięciu tomach in folio pięknemi rycinami ozdobione: *Histoire de la Ville de Paris par Felitien*, i wielki Słownik *par Furetiere* w trzech tomach in folio. — W. Ignacy Nikorowicz Dziedzic dóbr Lubelli szacownieyszym ieszcze teyże Bibliotece przysłużył się dziełem pod napisem: *Describtion des arts et des metiers*, w 25 tomach in folio z mnóstwem rycin. — W. Józef Matkowski Dziedzic dóbr Wełdziż a dał teyże Bibliotece zbior kruśców i kamieni systematycznie ułożony, około 700 sztuk zawieraiący. — Częstokroć powodzenie rzeczy od tego zawisło, aby tylko zacząć, ieżeli taki iest wyrok przeznaczenia dla Biblioteki Ossolinskich, wątpić nie można, iż skoro tylko ten przybytek w sposób od pożaru zabezpieczaiący urządzonym i przyzwoitą usługą podług myśli założyciela opatrzonym będzie, nietylko zostanie składem własności publiczney, w przedmiotach pięknych sztuk i nauk, ale nawet i dla własności prywatnych, tak we względzie wspomnionych artykułów, iako i archiwow domowych, gdy do tego okoliczności czasu i mieysca dozwolą a tak zastępuiąc mieysce składów publicznych pod imieniem Conservatorii Publici we Włoszech znanych. Otrzyma Lwów to dobrodzieystwo, którem za panowania niewygasłey pamięci Cesarza Leopolda, Oyca Nayiaśnieyszego Monarchy łaskawie nam panuiącego, Toskania, Florencyia, Liworno, Sienna obdarzonemi widzieć się daią, iakoż wyszłe wtey mierze zezwolenie Rządu i przyszłość spodziewać się nam każe szczęśliwych onego skutków.

Z Wiednia dnia 4. Grudnia. — Zeszłego Wtórku dnia 30. List pada odbyły się w C. K. gmachu Kancellaryi nadworney trzecie, a dzisiay czwarte obrady zgromadzonych Gabinetów Niemieckich. Przez przybycie na d. 29. z. m. Posła Królewsko Niderlandzkiego i Wielkiego Xcia Luxemburgskiego, który był obecny na trzeciem posiedzeniu, i przez okazanie listów wierzytelnych Barona Marschall Ministra Stanu Xięcia Nassauskiego iako głosuiącego w mieyscu 16go gabinetu od Xiążąt Hohenzollern, Lichtenstein, Reus, Schaumburg-Lippe, Lippe-Waldeck, obrady te uzupełnione zostały.

Dostrzegacz Austryiacki z dnia 6. Grudnia. zawiera co następuie: „Cenzor Europeyski (*Censeur Européen*) z dnia 22. Listopada donosi w tak rzeczonym artykule korrespondencyynym z Frankfortu, o aresztowaniu niedaleko Paryża opisanego złodzieia, dodaiąc uwagę, iż Rząd Francuzki na wezwanie Rządu Austryiackiego, zezwolił użycia w tey mierze Policyi kraiowey, dowyśledzenia tegoż. To wszystko iest prawdą; iedno, nad czem się zastanowić potrzeba, iest ta uwaga Cenzora, którą zdaie się, iakoby chciał wyrzucać Rządowi Francuzkiemu zachowanie wzaiemności bezwątpienia nieprzyiemney dla zbiegłych oszustów, ale zasadzaiącey się na prawach Narodów istnieiących między Państwami oświeconemi. — Na innem mieyscu w tymże samym artykule korrespondencyynym położone iest kłamstwo, rozsiane pierwotnie przez iakąś Niemiemiecką gazetę, o maiącym bydź zaprowadzonym nowem

)(

Szlachectwie w Cesarstwie Austryiackiem. Takowa uwaga ile iest pozioma i pospolita, niełatwo wzięta będzie do inney iakiey gazety.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

W początkach miesiąca Września zakupił Józef Bonaparte od P. Le Ray Chaumont 150,000 morgów (acre) ziemi w Prowincyi Nowego-Yorku w Jeferson Kounty które uprawiać zamyśla.

Ameryka Hiszpańska.

Pisma z Buenos-Ayres z d. 16. Sierpnia zawieraią co następnie: Lord Cochrane z Jenerałem O'Hings i Galwarino zawinął w rzeczy samey do Valparaiso. Na wysokości Kallayyskiey zabrał trzy bogato ładowane Amerykanskie okręty, maiące paszporty Posła Hiszpańskiego, przy Zjednoczonych Stanach Ameryki północney. Jednego z tych okrętow przyprowadził z sobą do Valparaiso, ten miał proch, 7000 broni i znaczne mnóstwo Piastrów, które w porze przybyły Lordowi, do zapłacenia maytkom zaległego żołdu. Lord połączył się w Valparaiso z tem czasowie uzbroioną wyprawą, która w ogóle ma mieć 4000 ludzi i wiele rac kongrewskich, przy odeyściu tey wiadomości znaydował się ieszcze Lord z całą eskadrą w Valparaiso.

Hiszpaniia.

Żołta goraczka ustała zupełnie w Kadyxie, d. 2. Listopada wynosiła ieszcze liczba chorych 3793 spodziewano się, że do dnia 15. uwolnią się od zarazy, choroba ta która w tem nieszczęśliwem mieście od d. 13. Sierpnia grasowała, sprzątnęła wiele ludzi osobliwie młodych, iak pierwey, tak i tym razem sprawdziło się postrzeżenie, że ci którzy tę chorobę iuż raz odbyli, drugi raz iuż od niey niebyli napastowani.

Fregata kupiecka S. Antonio przybyła do Kadyxu z Limy d. 31. Października po 113 dniach podróży, z rożnemi płodami osadniczemi i 240,620 piastrami, sprzeciwiała się mocno, w rożnych gazetach umieszczonym i z wielką ważnością roztrąbianym zwycięztwom Lorda Cochrane. Taż wyraża że bardzo daleko ieszcze do tego, by przedsięwzięcia Lorda Cochrane przeciwko Limie powieść mu się miały, raczey odstąpił on d. 26. Marca od oblężenia Kallayskiego i popłynął ku brzegom Chiliyskim; obawiano się w prawdzie żeby się nie powrócił i nowo nierozpoczął oblężenia, iednak do dnia od iazdu (10. Czerwca) okrętu S. Antonia z Limy, port tameczny był wolny, i w Ameryce niewiedziano ieszcze nic o bogatych zdobyczach, które miał porobić ten Awanturnik.

Wielka Brytaniia.

Na zapytanie Jeneralnego Adwokata, Sąd Królewski zezwolił d. 18. Listopada na wytoczenie sprawy przeciwko obywatelom Londyńskim, Sędziemu Policyinemu Parkins starszemu gminnemu Waithman, Samuelowi Thompson, J. S. Fearon, Józefowi Huscombe, Johnowi Bumstead i Henrykowi Hunt, z powodu że ci na d. 29. Września w Guildehall sposobem burzliwym, przeciwko prawom obywateli, i z naruszeniem spokoyności ludu, przerwali wybory Lorda Maiora. Tenże zwołał na dniu 19. zgromadzenie rady gminney starego miasta, dla naradzenia się w tey sprawie, która stosownie do zapadłego wyroku starszych gminnych wprowadzoną została.

Na Zgromadzenie Radykalistów odprawione dnia 15go Listopada w Burnley (nie Barnsley) w Hrabstwie Lankasterskiem przy odgłosie woyskowey muzyki, zebrało się ze wszystkich okolic 25. do 30,000 ludzi z chorągwiami, czapkami wolności, pikami, pistoletami i t. p. Mownica z deszczek (hustings) wystawiona była pół mili od miasta na drodze do Brestonu. Około 30 osób wstąpiło na mównicę, pewien John Knight przewodniczył im maiąc czerwoną czapkę na głowie. Na chorągwiach był napis: Wolność albo żyoiel Fitzwilliam złożony Lord Porucznik i Reformatorowie Hrabstwa York! Poczyniono wiele uchwał między innemi ażeby Xięciu Rejentowi Hunt i Johnston osobiście podali adres w którym wyrażono bydź ma, że ieżliby się Parlament ważył naruszać wolność Narodu, będzie to hasłem do ogólnego Zgromadzenia. Po skonczonem Zgromadzeniu ciągneli Reformatorowie podzieleni na dwa korpusy, i pistolety swoie po wystrzelali w powietrze.

W Manszestrze d. 11. Listopada o 11 godzinie w nocy, przy wyyściu z teatru, strzelono do Urzędnika policyi Nadina, kula przeszyła mu kapelusz, P. Nadin uważał dwie osoby, ażeby odkryć winowaycę, Magistrat przeznaczył 500 funt. szterl.

Francyia.

Gdy z powodu zaszłych świeżo w Ministeryum odmian tak nazwane dzienniki li-

keralne powstały z wielkim hełasem na ograniczenie, które prawo wyborow mu ma zagrażac, a wielu z naszych Czytelników niemoże sobie przypomnieć z iakich wypadków pochodzą te unoszenia, przyłaczamy tu więc wyięte z Gazety powszechney pismo, daiące w tey mierze obiaśnienie, z Paryża dnia 21go Listopada: prawo wyborowe iest w każdym względzie ważnem dla nas organiczznem prawem, nietylko dla wpływu swoiego; na oświatę Izby Deputowanych a ztąd na Rząd, lecz szczególniey z powodu nagłego przesilenia się po którym, każdy zamiar chcący wczem kolwiek prawo to umiarkować nieodzowne za sobą ciągnie skutki. Od prawa wyborowego zawisł po większey części wewnętrzny organizm Francyi, o tey prawdzie przekonane są wszystkie stronnictwa, i z tey to przyczyny zawsze iest poruszenie tak wielkie, ile razy ten przedmiot iest traktowany. Widzieliśmy to na wiosnę 1816, iż gdy Minister Vaublanc swóy proiekt do prawa wyborowego, przełożył ścisle Izbie rojalistyczney, że zaś ten proiekt większością głosów wielu popadł odmianom, z tego powodu przez Izbę Parów odrzuconym został. Wiedzieliśmy to znowu na posiedzeniu z 1816 na 1817, kiedy Minister Lainé teraźnieysze prawo wyborowe przełożył Izbom, iaki mocny spór sprawiło to w stronnictwach i nakoniec tylko nieznaczną większością głosów przyięte zostało. Widzieliśmy iak po ukonczonych wyborach w iesieni 1818, tenże sam Lainé przekładał Radzie odmiany, względem prawa dawniey przez siebie wypracowanego i przez to wzbudził rozdwoienie w Ministerium, którego skutkiem było, że tak ón iako też Richelieu, Molé, Pasquier i Roy wystąpili, a Decazes, Gouvion St. Cyr, iako otwarci obroncy prawa wyborowego otrzymali przewagę, razem ieszcze z 4 towarzyszami, którzy we względzie tego prawa znim iednego byli zdania. Widzieliśmy że na początku teraźnieyszego roku Margrabia Barthelemy podał w Izbie Parów, sławny swóy wniosek odmienienia prawa wyborowego, który był powodem do naymocnieyszych rospraw w obu Izbach, i że nie na tem się skończyło, że przełożenie odrzucono, ale że rozkazem z d. 5. Marca Izby Parów nową przybrały postać. Wiedzieliśmy znowu że ci trzey dotychczasowi Ministrowie a między temi Decazes który za obronę tegoż prawa w Grudniu 1818 na Ministra wyniesiony, a wszyscy trzey, Decazes, Deserre i Portal, za obronę tegoż na wiosnę 1819, swoie pozyskali utrzymanie. Zastraszeni skutkami z mianowania Deputowanych 1819, a może innemi zasady powodowani, przekładali tegoż prawa wyborowego odmiany, na radzie Ministrów, że zaś oni to, za nie mogące się utrzymać wystawili przez to nowe spowodowali rozdwoienie ztąd to pochodzą przeciwne skutki od tych które zaszły w czasie dawnych zatargow. Pierwszy skutek tego iest wystąpienie z Ministeryum P. Desolles, Gouvions St. Cyr i Louis obrońców prawa wyborowego, a to wsteczne działanie sprawiło, że Desolles i Louis zastąpieni będą przez Ministrów (Pasquier i Roy, którzy iako przeciwnicy prawa wyborowego w Grudniu 1818, swoie uwolnienie otrzymali. Trzeci nowy Minister Margrabia Latour-Maubourg niewyiawił się ieszcze istotnie względem prawa wyborowego, iednak stosunki dla których do Rady przywołanym został, każą mniemać, że tak iest otwartym nieprzyiacielem dotychczasowego prawa wyborowego, iak iego obudwa nowi towarzysze, z których ieden Pasquier iuż w iesieni, podał Królowi na pismie zdanie względem umiarkowania tego prawa, iako nieodzowny warunek trwałości Monarchii konstytucyyney. W tey nowey zmianie Ministeryalney dostrzedź można wstecznego kroku w systemacie Ministeryalnym, którego Ministrowie trzymali się od końca Grudnia 1818, dla zwrócenia nas znowu do owego Stanu w którymesmy się w iesieni w 1818 naydowali. Z tey to strony uważaią rozmaite stronnictwa, teraźnieyszą zmianę w Ministeryium, która tak wielki hałas i przeciwne zdania rodzi.

Z iakieykolwiek strony rzecz tę uważać będziemy, to przynaymniey zmiana ta przyniesie to dobro, że dotychczasowey niepewności koniec położy. Okaże się więc teraz którego Systematu chwyci się teraźnieysze Ministeryum, i czyli z tego pierwszego wstecznego kroku do innych się wezmą; słowem, czyli się z dotychczasowemi staremi Ministeryalnemi stronnictwami połączą, lub zbliżą się do ścisle rojalistycznych. Mianowanie Hrabiego Decazes na Prezesa Rady Ministeryalney nie iest uderzaiącem, ponieważ dotych czas co do rzeczy był wszystko działaiącym Ministrem.

Jenerał-Porucznik Grouchy ieden z wygnańców obięty rozporządzeniem z dnia 25go Lipca, który w studniowym czasie, w południowey walczył Francyi, za wstawieniem się Xięcia Angouleme, otrzymał pozwolenie powrócenia do Francyi. Xiąże Angouleme zwiastował sam tę pocieszną nowinę Synowi wygnańca Połkownikowi Grouchy d. 22. Listopada.

Pisma Paryzkie zawieraią oczewiscie niedokładną Biografiię nowo mianowanego Ministra Margrabiego Latour-Maubourg, Maria Wiktor de Fay, Margrabia Latour-Maubourg pochodzi z naydawnieyszych rodzin, iest ón starzym bratem byłego Senatora Latour-Maubourg, urodzony d. 11. Lutego 1759. W 1782 zaczął zawod woyskowy, wszedł ón do pułku piechoty Beaujolais w stopniu Podporucznika, w 1768 został Kapitanem w pułku iazdy Orleans, a nastepnie i Podporucznikiem w straży przyboczney. W d. 5go Października 1789 czynił służbę przy Królu, i przy tey sposobności dał dowody swoiey przychylności do rodziny Królewskiey. W miesiącu Październiku 1792 wyiechał z Kraiu, i powróćił dopiero po wypadkach dnia (18. Brumaire) wszedł na nowo do służby, i w Egipcie pod Abukir został niebezpiecznie raniony. Będąc Połkownikiem 22. pułku strzelców konnych, tak się wyszczególnił w bitwie pod Austerlic, że bez pośrednio mianowany został Jenerałem Brygady. W pochodach do Prussy i Polski dowodził korpusem Jazdy, odznaczał się przy każdey sposobności, i odebrał kilka niebezpiecznych ran. W 1808 udał się do Hiszpanii dowodził Jazdą Woyska południowego aż do miesiąca Listopada 1812, ile się z iedney strony we wszystkich bitwach okrył chwałą, tyle z drugiey strony okazał sprawiedliwość i umiarkowanie; opowiadaią wiele rysów ktore tak iemu iak narodowi Hiszpańskiemu zaszczyt iednaią. Powołany do wielkiego Woyska w Rossyi, w bitwie pod Mozayskim okazał się godnym chwały, w odwrocie był na czele swego korpusu Jazdy, ktoren w dobrym utrzymywał porządku. W 1813 mianowany został Dowodzcą pierwszego korpusu Jazdy, który d. 27. Września przed Droznem okrył się chwałą. W bitwie pod Lipskiem d. 18. Października kula działowa urwała mu nogę; Latour-Maubourg mimo wyszczególniaiących się zasług nie był w łaskach u Bonapartego, okryty zaszczytnemi bliznami cierpiał nędzę, dopiero Król za swoim powrotem zaszczycił go zasłużoną dostoynością i zrobił go szczęśliwym. Dnia 24. Kwietnia 1814 mianowany został przez Monsieur Członkiem wydziału trudniącego się utworzeniem woyska, d. 4. Czerwca Parem Francyi; podczas wypadków w Marcu 1815 przykładał się wiele w środ Stolicy do utworzenia wolnych batallionow Królewskich. W Maiu 1816 otrzymał Komandoryię orderu S. Ludwika, od 1818 iest za wierzytelnionym Posłem na Dworze Londynskim, i tę dostoynność piastował do chwili w którey Król powierzył mu zawiadywanie Ministerstwa woyny.

Baron Pasquier iest synem radz y Parlamentowego, wskazanego na śmierć w czasach Terroryzmu Rewolucyinego. Bonaparte mianował go po d. 18 Brumaire Referendarzem, poźniey Prefektem Policyi Paryzkiey, na którym urzędzie iak wiadomo aresztowany był przez Jenerała Mallet. Król w roku 1814 zrobił go Radzcą Stanu i Dyrektorem dróg i mostów, od powrótu Króla był iuż dwa razy Ministrem sprawiedliwości. Jako Deputowany do Izby zaymuie mieysce w drugim wydziale po prawy ręce. zawsze głosował za proiektami do prawa dla Rzadu; ma lat 52.

P. Roy teraźnieyszy Minister Skarbu ma 55 lat wyszczególnił się wymową i chwalebną obroną niektórych ofiar podczas Rewolucyi iako Adwokat w Paryżu, ieszcze podczas zaburzeń domowych, oddalił się od politycznego widowiska i włożył swóy znaczny maiątek w handel i dobra, iako Członek Izby Deputowanych przykładał się skutecznie do obiaśnienia przedmiotów Skarbowych; Król mianował go w roku 1818 Ministrem Skarbu, lecz w krótce musiał ustąpić Baronowi Louis.

Niemcy.

Obwieszczenie W. Xięstwa Meklemburg-Schwerinskiego zawiera zastosowanie paragrafów Patentu o wolności prassy i o Akademiiach w myśli uchwał Seymu Związku Niemieckiego. Co się tycze gazet politycznych drukowanych ieszcze bez przywileiu, trwać maią do konca roku biegącego, ieżeli zachowaią się w granicach przyzwoitych i iedynie donosić będą istotne zdarzenia dzienne, bez oświadczenia lub przedrukowania zdania względem politycznych onych wartości, i dalszych wnioskowań, iako też bez wszelkiego wyrokowania politycznego, lub też iakieykolwiek rosprawy zawieraiącey coś podobnego z pisma drugiego. Od roku zaś 1820, podług oznaczeń uprzednich nie mogą wychodzić bez wyraźnego przywileiu.

Szwecyia i Norwegiia.

Król Szwedzki zakupił dobra w różnych Prowincyiach, w których rozkazał założyć wzorowe gospodarstwo, i łożyć całą staranność ku polepszeniu roli, sam nawet bywa często obecnym na posiedzeniach Akademii Rolnictwa, zwrócił On nawet swoią uwagę na Leśnictwo, wystawione dowolności, a tyle dla Szwecyi, ważne.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.